

KAKO RAZUMETI ODLOČITEV ŠOLSKIH OBLASTI O ZDRUŽEVANJU USTANOV V NACIONALNI INŠTITUT ZA RAZVOJ IZOBRAŽEVANJA

Dr. Zdenko Kodolja

Z vidika filozofije vzgoje, s katero se ukvarjam, je eden od problemov združevanja povezan z vprašanjem, kako razumeti odločitev Ministrstva za izobraževanje, znanost, kulturo in šport, da združi nekatere ustanove, med katerimi je tudi ACS, v nov Nacionalni inštitut za razvoj izobraževanja.

Zdi se mi, da ta odločitev nikakor ni primer tega, kar v zadnjih dobrih dveh desetletjih - predvsem v ZDA in Angliji - imenujejo »evidence-based policy«, to se pravi tega, da so odločitve šolskih oblasti sprejete na podlagi verodostojnih raziskovalnih rezultatov. K temu sklepu me napeljujeta dva razloga:

1. Sam ne poznam raziskav, ki bi prišle do verodostojnih izsledkov, ki bi bili lahko osnova za odločitev Ministrstva, da združi te ustanove v nov inštitut.
2. Ministrstvo samo svoje odločitve ne utemeljuje na dokazih, ki bi izhajali iz raziskav.

Nekateri razlagajo odločitev Ministrstva kot preprost izraz političnega voluntarizma. To bi pomenilo, da je združitev nekakšno kazanje moči, češ mi imamo oblast in bomo naredili tako, kot sami hočemo. Včasih takšne razlage tudi predpostavljajo, da so javno navedeni cilji tega združevanja pravzaprav le krinka, ki zakriva prave cilje združitve.

Ali je ta razlaga pravilna ali ne, se bo kmalu pokazalo. Sam pa mislim, da je odločitev za združitev morda mogoče pojasniti tudi drugače: ne na podlagi vzročne, ampak teleološke pojasnitve. Ta ima logično formo, imenovano "praktični silogizem", za katerega je značilna naslednja vrsta sklepanja:

1. A namerava doseči cilj B
2. A verjame, da ne more doseči B, če ne naredi P
3. Zato se A odloči, da naredi P

V našem primeru se torej ta silogizem glasi:

1. Ministrstvo namerava doseči: zagotovitev večje učinkovitosti razvojnega dela na področju vzgoje in izobraževanja; večje povezanosti raziskovanja, spremljanja in evalviranja vzgojno izobraževalne prakse; itd.
2. Ministrstvo verjame oz. je prepričano, da teh ciljev ne more doseči, če ne združi teh ustanov v nov inštitut.
3. Ministrstvo se torej odloči, da te ustanove združi.

Tisto, kar je pri tem potrebno še posebej poudariti, je, da ne vemo, ali bo združitev teh ustanov dejansko omogočila doseči zastavljene cilje, saj za teleološko pojasnitev sploh ni pomembno, ali je združitev ustanov v *vzročni* zvezi s cilji združitve ali ne. Edino pomembno je, da Ministrstvo verjame, da je združitev nujna za doseg zastavljenih ciljev. Cilji so namreč tisti, ki determinirajo odločitev Ministrstva. Zato je mogoče, da združitev teh ustanov sploh ne bo imela nameranih pozitivnih posledic. Še več, lahko bo imela negativne.

Na to možnost nas opominja že znameniti stari rek, da je pot v pekel tlakovana z dobrimi nameni.

Če je odločitev Ministrstva pravilno pojasnjena z logično formo praktičnega silogizma, potem ji prav ta logična forma tista, na podlagi katere lahko rečemo, da odločitev Ministrstva ni preprosto posledica političnega voluntarizma, ampak racionalnega sklepanja. Toda to, da je do odločitve prišlo na podlagi

racionalnega sklepanja, še ne pomeni, da je tudi sama odločitev za združitev teh ustanov razumna. O tem bomo lahko sodili šele potem, ko bomo poznali argumente Ministrstva, na podlagi katerih bomo lahko utemeljeno sklepali, da združitev ne temelji le na teleološki, ampak tudi na vzročni zvezi med združitvijo in doseganjem zastavljenih ciljev. Sam teh argumentov namreč ne poznam. Zasledil sem le javno objavljene argumente proti združitvi. V našem primeru argumente, ki so jih javno predstavili nasprotniki združitve ACS v nov inštitut. In kolikor lahko sodim na podlagi argumentov, ki jih je navedel kolega Jelenc, se mi zdijo ti argumenti dokaj prepričljivi. Ne vem pa, ali ima Ministrstvo protiargumente, ki bi mene, in verjetno tudi druge, prepričali v nasprotno. Sam jih namreč še nisem slišal. Če pa so bili posredovani, se opravičujem za svojo nevednost.

Ljubljana, 15. novembra 2012